

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 24. avgusta 1881.

O b s e g: Razpis štipendij. — Ali prav sadijo koruzo po Kranjskem? — Zoper gosenice, uši in vsak drug mrčes na vrtu in polji. — Gospodarske novice. — Kmetijski stroji v Rumuniji. — Letošnja šolska letina. — Žumberški okraj in Marijindolska občina v razmeri z deželo Kranjsko. — Poziv! — Glasbene novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Razpis štipendij.**

Na c. kr. viši kmetijski šoli na Dunaji se bodo z začetkom šolskega leta 1881/82. tri državne štipendije, vsaka po 400 gold., in sicer ena slušatelju poljedelškega, dve slušateljema gozdarskega učenja vnovič podelile.

Prosilci za te štipendije morajo se s svojimi prošnjami, katerim je pridejati zakonito ubožno spričevalo, potem gimnazijsko ali velikorealčno zrelostno spričevalo in slučajno tudi druge priloge, obračati na c. kr. ministerstvo za nauk in bogočastje ter jih vlagati pri rektoratu zgoraj imenovanega velikega učilišča do 25. septembra tega leta.

Na Dunaji 6. avgusta 1881.

Ali prav sadijo koruzo po Kranjskem?

Poroča prof. F. Povše.

Prehodivši nekatere pokrajine, posebno zasavsko dolino, našel sem, da je koruzna skoro večinoma polegla; vrgel jo je vihar na tla.

A vsaj tudi ni drugače mogoče, ker silno gosto je vsajena in poleg tega tudi ne dostojno ali celó ne osuta. Vsled pregostega stanja je nemogoče, da bi vsakatera koruzna rastlina storila krepko steblo, kakoršno je edino zmožno, da more prestati močnejše viharje. Z osipanjem pa se ne le steblo s prisuto zemljo daje večja zaslomba proti vetrovom, temveč se tudi rastlina bogateje vkorenini, to je, ona razvije obilnih korenin; to vse pa primore, da trdno stoji in da je ne prebrne prvi mali piš. Kaj pa gospodar more od poležene koruze pričakovati, je vsacemu znano. Vsled pregostega stanja pa rastlina tudi le malo ali celó nobenega strža ne nastavi, vsaj o tem veljá isto, kar veljá pri žitnih rastlinah, pri katerih uže priprosti kmet vé, da redka setev daje bogato klasovje. Pri lanoreji je sploh znano, da mora gosto sejati, kedor želi dobiti obilo prediva, komur pa je mar pridelati obilo semena, ta mora lan redkeje sejati. Iz njive, na kateri ste, na pr. repa ali pesa id. pregosto posejani, boš malo debele repe in pese dobil. Tudi v

gozdu pregosto zaraščenem ni debelih dreves, zato umni gozdarji iztrebujejo gozd z izsekavanjem slabotnih preobilnih dreves.

In prav tako je tudi pri koruzi. Pravijo sicer, da gosta turšica več stržev nastavi, in to število odločuje. Temu moram odločno nasprotovati, kajti to je zeló kriva misel. Poglej, dragi kmetovalec, le na njivo in našel boš mnogo stebel brez nastavljenih stržev in jeseni dobil boš le kratke, tanke strže, ki imajo tudi le v sredi nekoliko prida zrna, proti repu pa je zrnje navadno nedozoreno, neporabno. Rastlini pomanjkuje dovoljne hrane za izdelavo sadú, to je, strža; ona je premalo za izdelavo zroja potrebnih redilnih snovi pripravila, to pa zato, ker je v prehudi goščavi rasti morala. Tudi je v pregosto vsejani koruzi prehuda senca, brez solnca pa ni življenja, ni uspešnega zorenja. Da se še bolje prepričaš, preglej vso njivo, in našel boš, da na steblih, katera slučajno redkeje stojé, na priliko, vsled tega, da ni vse sosedno posejano zrnje kalilo, ali da so vrane seme izključevale, ali da so rastline vsahnile, boš celó po dva strža našel.

Da se koruzna s pridnim okopovanjem in osipanjem izdatno podpira v rašči in rodovitnosti, je obče znano, al marsikater posestnik le malo skrbi za tako oskrbovanje, češ, da so delavci predragi. Da so delavci dragi, ne more se tajiti, umno kmetijstvo pa nam po svojih naukih ponuja obilno zbirko kmetijskih strojev (mašin), s katerimi moremo delo prav dobro izvrševati in tako si prihraniti mnogo stroškov. Saj imamo okopovalne in osipovalne stroje, ki nam morejo pri pridelovanju koruze mnogo koristiti. Mnogo delavcev je treba nagnati na njivo, da okopljejo koruzo, da jo osujejo, — cel teden preteče, predno so vse koruzne njive opravljene. Z okopovalnikom in posebno z osipalnikom pa to delo lahko v dveh dneh z dvema delavcema in enim konjem opravimo.

Za okopavanje enega hektara koruze treba je 20—25 delavcev (en dan), z okopovalnikom, katerega en konj vleče, pa moreta dva delavca v enem dnevu celo njivo okopati, ter jima treba 4—5 delavcev v pomoč, katere v vrstah med rastlinami okopavajo, ker ondi stroj ne more delati.

Za osipanje je treba za en hektar tudi vsaj 20 delavcev, z osipalnikom pa moreta 2 delavca z enim konjem, ki vleče osipovalno drevo, še pred nočjo en hektar koruze osuti, če pa je zemlja ugodna in rastline pravilno oddaljeno posajene, moreta tudi 2 hektara koruze v enem dnevu osuti, in zagotovljeni smemo biti,